

РУРАЛНО НАСЕЛЕНИЕ

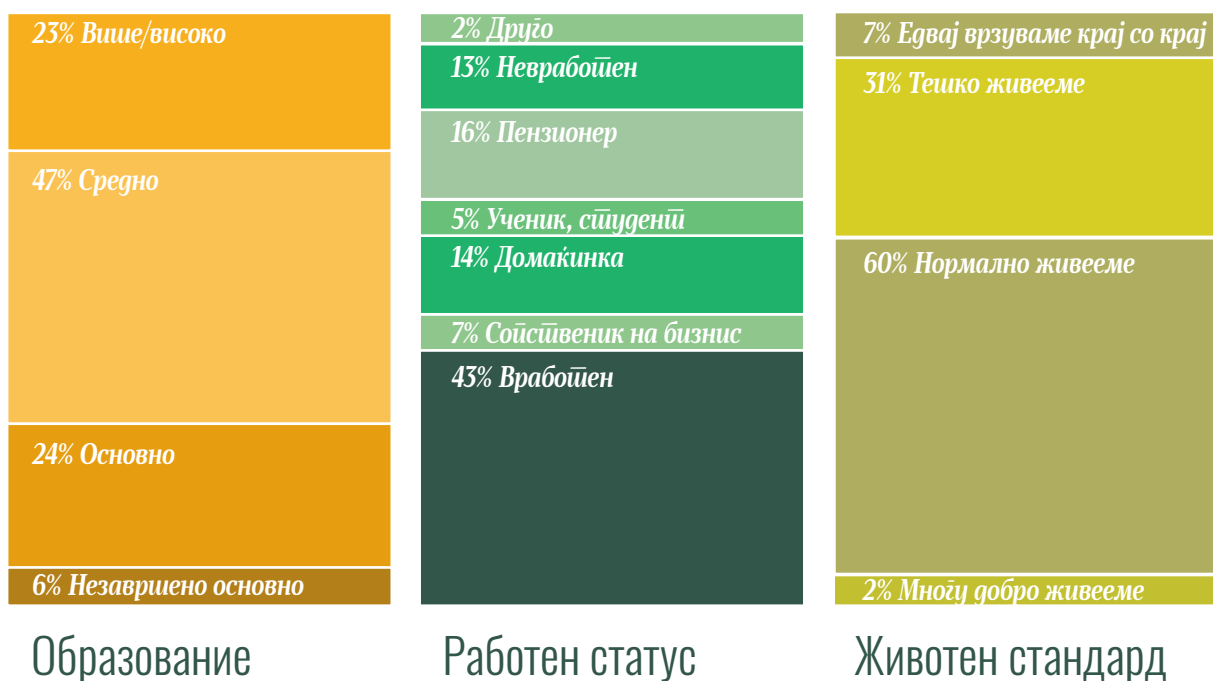
Клучни наоди од квалитативното и
квантитативното истражување

“ Би сакала пољитичариите да не слушаат. Да дојдат во нашето село, да прашаат за нашето мислење, да се среќаваат со нас најмалку еднаш годишно, за да можеме да ги кажеме нашите идеи, да бидеме слушани и земени предвид. ”
Жена, 28, Теарце

Демографски профил

Вкупно 518 испитаници кои живеат во рурални населби учествуваа во квантитативната анкета лице в лице. Законот за територијална организација на локалната самоуправа ја дефинира руралната населба како вид населба со една функционална цел, во која преовладува една активност и има земјоделски карактеристики и функции (Службен весник бр. 55/2004).

Со цел да се добие подлабок увид во позадината, перцепциите и мислењата на групата, квантитативното истражување беше дополнето со една фокус група.

ТЕМИ НА ИНТЕРЕС

Интерес за општествено-политичките случувања во земјата и извори на информации

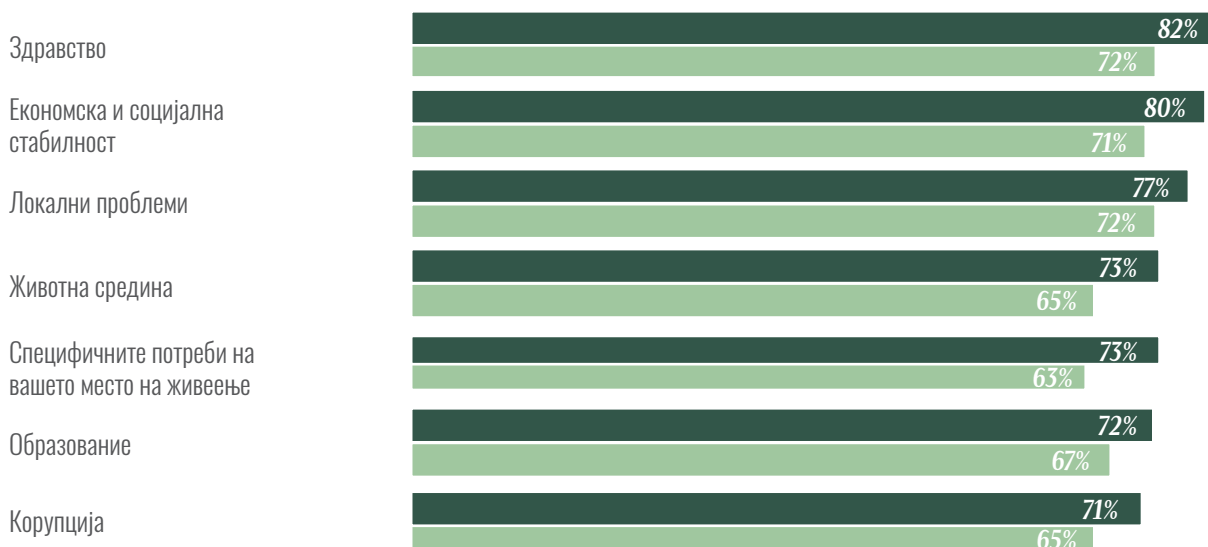
Колку сѐе заинтересирани за тековните општествено-политички случувања во земјата и во светот?

Истражувањето покажува дека нешто над половина (54%) од испитаниците се многу или донекаде заинтересирани за тековните општествено-политички случувања во земјата, додека 46% не се заинтересирани. Слично на трендовите кај општата популација, најголем интерес кај оваа демографска група се забележува кај мажите и испитаниците со високо образование, додека земјоделците и домаќинките се помалку заинтересирани за општествено-политичките случувања. Педесет и два проценти (52%) од испитаниците дискутираат за општествено-политичките случувања понекогаш или често, додека 48% ретко или никогаш не дискутираат. Жените и младите од оваа група поретко дискутираат за овие прашања.

Прашања од интерес

*Колку ве зајрижуваат следниве информации/прашања/теми?
Колку ве мотивираат следниве прашања/теми да бидете општествено и политички активни?*

Повеќе од три четвртини од испитаниците во истражувањето посочија дека здравствената заштита, економската и социјалната стабилност и локалните проблеми котираат највисоко меѓу прашањата карактеристични за оваа група и се клучните фактори за нивно општествено и политичко активирање.

Оваа група е најмалку загрижена за специфичните потреби на нивниот род, нивната етничка група или меѓуетничките односи.

Прашањата од интерес на оваа демографска група се однесуваат и на невработеноста, непотизмот и членството во политички партии како предуслов за вработување, нискиот животен стандард, миграцијата (особено кај младите), лошата инфраструктура, проблемите со канализацијата и отпадните води, честите прекини на електрична енергија, недостиг на градинки, паркови/игралишта и рекреативни објекти за деца, бездомни животни, лош јавен превоз, лоши услови за живот на лица со попреченост и недостаток на слобода на говор/страв од слободно искажување на своето мислење.

Забележително е што луѓето кои живеат во рурални населби сè уште имаат проблем со пристап до социјални услуги, како што се здравствена заштита, чиста вода, електрична енергија, канализациски систем и патишта.

Луѓето кои живеат во рурални населби се заинтересирани за општествено-политичката состојба во земјата, како и за пандемиската криза. Сепак, нивните примарни интереси се однесуваат на локалните проблеми и непосредното опкружување.

“ Очекував дека сегашната локална самоуправа ќе направи промена, на пример, да ни овозможи пристап до канализација. Истото иако, улицата не е асфалтирана, одиме во кал. Но, нема промена, само парниски вработувања. ”
Жена, 70, Кисела Јабuka

ИЗВОРИ НА ИНФОРМАЦИИ

Доминантни корисници на телевизија како примарен извор на информации за тековните општествено-политички случувања се лицата над 55-годишна возраст, лица со основно образование и лица со месечни примања на домаќинствата под 12.000 денари.

Телевизијата е доминантен извор на информации за луѓето кои живеат во рурални населби, како што наведуваат 51% од испитаниците, по што следат социјалните медиуми (26%) и веб-порталите (7%).

ТВ 51%

ГРАЃАНСКО УЧЕСТВО

Интересот за граѓански ангажман е поизразен кај мажите, етничките Македонци и испитаниците со високо образование.

Истражувањето покажува дека 61% од оваа демографска група не верува во постигнување позитивни промени со индивидуален ангажман или ангажман на невладини организации, додека 20% нема интерес за политика, што ја објаснува ниската мотивација за граѓанско учество.

Седум од десет лица кои живеат во рурални населби никогаш не биле вклучени во настан, активност или процес што би можел да влијае на заедницата или нивното локално опкружување, ниту пак се заинтересирани за поактивно граѓанско учество.

Дали сѐ биле вклучени во некој настан, активност или процес што може да предизвика промени во заедницата или во местото каде што живеете?

Дали сѐ заинтересирани за поактивен граѓански ангажман?

0%

100%

Да

Не

Не знае

Во продолжение даден е преглед на други фактори што придонесуваат за ниското ниво на граѓанско учество:

- Луѓето стравуваат дека ќе ги загубат своите работни места/приходи доколку отворено изразат незадоволство.
- Се смета дека институциите не ги адресираат потребите на граѓаните.

- Општ став е дека институциите се под силно политичко влијание.
- Се смета дека судството е нефункционално, не ги заштитува граѓаните и не го применува законот подеднакво за сите.

“ Гледам дека повеќејо млади молчај. Тие мислај - ќе си сџојам насџрана, зашџо во сџројивно ќе добијам оџказ. Луџејо се џлашај да не бидај казнеји. ”

Жена, 23, Теарце

“ Луџејо не веруваај дека можај да џроменај нешџо. Очиџледно е дека сисџемой е најравен за џолиџичариџе да крадај и никоџаш да не бидај казнеји. Полиџичкиџе џарџиџи не џи сакаај луџејо шџо размислуваај независно од џарџискиџе сџавови; џие не џоддржуваај ниџу џоџџикнуваај џроакџивносџ и самоинџиџаџива - џуку само џокорносџ. ”

Маж, 44, Милејино

Фактори што промовираат учество

Ефикасноста на институционалниот систем, наведена од 32% од испитаниците е клучниот мотивациски фактор за вклучувањето на оваа група во активности кои можат да предизвикаат промени во заедницата. Мотивациските фактори се однесуваат на застапеноста на нивните интереси (наведена од 14%) и можноста за остварување лична или семејна придобивка (наведена од 12%).

Додека нешто повеќе од половина од испитаниците (56%) не веруваат дека можат да влијаат како граѓани, 26% веруваат дека можат да имаат значајно влијание во нивната општина и помалку од 5% веруваат дека можат да влијаат врз премиерот (4%), парламентот (3%), министрите (3%) и врз претседателот на земјата (1%).

Подготвеност и способност за учество во граѓански активности

Што се однесува до учеството во јавниот живот, 45% од испитаниците преферираат да одговараат на прашалници, 42% преферираат средби со колеги/пријатели во врска со општествените прашања кои ги засегаат лично или семејно и 41% преферираат да се информираат од брошури или летоци.

Процентот на активности во кои не би учествувале е поголем: 78% не би присуствувале на состанок на политичка партија, 78% не би учествувале на јавна дебата и 74% не би учествувале на состаноци преку интернет.

Во кои граѓански активности сакаат да учествуваат?

45%

Одговарање
на прашалник

41%

Информирање
од леток

42%

Дискусија со
колеги/пријатели

ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

Учесниците во фокус групата сметаат дека изборите се „непотребни“, „трошење на државниот буџет“ и „премногу чести“.

Квалитативното истражување покажува дека оваа демографска група се сомнева во легитимноста на сите избори во земјата, сметајќи дека сè е претходно организирано и дека „меѓународниот фактор“ е доминантен при утврдувањето на изборните резултати.

Дали сметате дека секој глас
е важен и може да влијае на
изборните резултати?

75%

Да

17%

Не

14%

Одбива да одговори

Речиси три четвртини од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (75%), додека 17% не веруваат во тоа.

Шест од десет испитаници сметаат дека гласањето само по себе не е доволно да се предизвикаат промени или да се влијае на политиките. Третица од десет сметаат дека гласањето може да предизвика промени или да влијае на политиката, додека еден од десет тврди дека нема информации по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласате?

75% секогаш /често

14% понекогаш

5% обично не

3% никогаш

Истражувањето покажува дека 75% од испитаниците гласаат речиси секогаш или често, 14% понекогаш, 5% обично се воздржуваат, додека 3% редовно се воздржуваат од гласање.

Четириесет и еден процент (41%) од испитаниците редовно гласаат за иста партија, а еднаков процент гласаат за различни политички партии. Тоа значи дека би гласале за друга партија доколку политиките на партијата којашто ја поддржуваат се неуспешни.

“ Секогаш велам – ако некој или некоја партија не
посигнала резултати, треба да бидат казниени. ”
Маж, 44, Милешино

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Трите примарни фактори што влијаат на одлуката на испитаниците да излезат да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (56%), изгледи за подобра иднина (39%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (27%).

56%

Граѓанско право и должност

39%

Изгледи за подобра иднина

27%

Страв дека гласот ќе им биде злоупотребен

Додека процентот на пријавени потешкотии при гласањето е мал, повеќето случаи во оваа категорија се однесуваат на непоседување валидни лични документи (7%).

Речиси две третини од испитаниците (64%) изјавија дека нивната одлука за редовно гласање најчесто се поклопува со одлуката на нивните семејства, додека една третина (33%) наведуваат дека таа се разликува од нивните семејства.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не е под влијание на нивните пријатели.

Сепак, оваа демографска група наведува постоење на притисок од страна на нивните пријатели да гласаат за одредена политичка партија, со цел да ги подобрат изгледите за вработување на нивните пријатели.

“ Порано излегував и гласав, бидејќи тоа го бараа моите пријатели и го сторив тоа за да им направам услуга. Драго ми е што можев да помогнам. Тие се борат да се вработат или во РЕК Бишола или во образовниот сектор. ”

Жена, 37, Крклино

Луѓето што живеат во рурални области би сакале да видат повеќе луѓе од нивната локална заедница и познати лица како изборни кандидати на партиските листи или како избрани претставници (на пр. во општинските совети).

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Рурални области

Жени

Млади

Претставници од
вашата локална
заедница

Познати лица

Повеќе веројатно Нема влијание Помалку веројатно Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на испитаниците да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Нешто над половина од одговорите (57%) се однесуваат на незадоволство од владеењето и воопшто од политичките партии (разочарување, перцепција дека сите партии се исти, дека нема партија или политичар што ги претставува нивните интереси и вредности и недоверба).

Поголемиот дел од луѓето кои живеат во рурални населби (64%) смета дека политичките партии недоволно ги земаат предвид интересите на руралното население во споредба со интересите на урбаното население.

<i>Дали мислите дека интересите на руралното население се претставени подеднакво од страна на политичките партии во однос на урбаното кога станува збор за избори?</i>	15%	13%	21%
	Да	Најчесто да	Најчесто не
	43%	2%	6%
	Не	Одбива да одговори	Не знае

Застапено е мислењето дека низ целата земја постои голема дискриминација на руралните области во програмите на политичките партии. Како жители на руралните области, тие се чувствуваат отфрлени и занемарени на локално и централно ниво.

“ Во руралните средини никој не е заинтересиран да најде нешто за нас, за граѓаните. Живееме во поделено општество, како да не сме присутни или како да сме некој друг дел од земјата. Се чувствуваме дискриминирани и отфрлени. Ние сме само остатоци од градој. ”
Жена, 37, Крклино

КОМУНИКАЦИЈА СО КАНДИДАТИ И ПАРТИИ

Телевизијата (56%), социјалните медиуми (12%), веб-порталите (11%), пријателите и членовите на семејството (7%) се доминантни извори на информации во врска со изборите.

Вестите (50%) и дебатите (32%) се најчесто практикуваните начини за добивање информации во врска со изборите.

Што се однесува до видот на комуникација со кандидатите, оваа група претпочита лична комуникација и од врата на врата (18%), комуникација во помали групи (17%) и се потпира на политичките постигнувања на кандидатите при донесувањето одлука.

Може да се забележи дека се претпочита лично примање информации поврзани со изборите или преку ТВ-програми, додека само 6% од испитаниците преферираат политички програми и 2% политички митинзи.

На кој начин се информираат во врска со избори?

“ Би ти замолила политичарите да не слушаат. Да дојдат во нашето село, да прашаат за нашето мислење, да се состанат со нас најмалку три пати годишно, за да можеме да ти искажеме нашите идеи. ”
Жена, 23, Тетарце

Наодите од фокус групата укажуваат на изразено незадоволство од сите политички партии во земјата. Испитаниците чувствуваат незадоволство од неисполнетите ветувања дадени од партиите и условените вработувања или институционални услуги со партиско членство. Сето ова се наведува како главна причина за ниското ниво на интерес за предизборните програми на политичките партии.

“ Ни продаваат лаги и ветувања, а луѓето се разочарани и незадоволни. Гледаме само лаги. Ветуваат, а постоа не остваруваат. ”
Маж, 46, Волково

Понатаму, оваа демографска група посочува дека партиите ги посетуваат руралните области и ги контактираат граѓаните само во предизборниот период. Кај испитаниците преовладува загриженост дека партиите претежно се грижат за своите потреби и интереси, наместо за потребите и интересите на граѓаните, со цел да освојат повеќе гласови за следните избори.

Анкетираната група луѓе во руралните населби ги има следните очекувања од политичките партии:

- ♦ Да промовираат и остваруваат честа комуникација и размена на мислења со граѓаните.
- ♦ Да бидат отворени за граѓаните и заинтересирани за решавање на заедничките проблеми во општината.
- ♦ Да се земе предвид земјоделството, на земјоделците да им се обезбеди систем за наводнување на земјата.
- ♦ Да предложат стратегија за подобрување на животниот стандард во руралните области, да заживее трговијата и да се запре миграцијата.
- ♦ Да се консултираат со младите од општината, да им понудат опции со цел да ги задржат во селата.
- ♦ Да ги решат проблемите со кучињата скитници.

БАРИЕРИ

Како значителен дел од вкупното население во земјата (42% според Светска банка), руралното население и нивното граѓанско и политичко учество е многу важно. Неучеството во граѓанскиот и политичкиот живот ја зголемува нивната перцепција дека се маргинализирани и дека не се соодветно претставени.

Во споредба со општата популација, нема разлика во нивото на интерес за општествено-политичкиот развој на земјата, како и во нивото на нивното учество. Истражувањето покажува дека разликите во однос на нивото на интерес и учеството повеќе зависат од фактори како што се возраста, полот и нивото на образование, отколку од локацијата. Истото ќе биде предмет на понатамошна анализа и препораки во извештајот (жени од рурални области и млади од рурални области).

Сепак, забележителни се некои карактеристики во однос на ставовите и убедувањата на оваа демографска група.

Иако во суштина имаат исти интереси (здравствена заштита, општествено-економски просперитет и животна средина), оваа група е повеќе загрижена за влијанието на политиката врз личниот економски просперитет (вработување, непотизам, итн.), квалитетот на животот и миграцијата на младите.

Најчести проблеми со кои се соочува оваа група се:

- ♦ **Недоволна претставеност:** изразено чувство дека нивните проблеми не се адресирани од претставниците, засилено со чувство на маргинализација која негативно се одразува на нивото на активно учество.
- ♦ **Слаб интерес за граѓанското учество** поради недоверба во вистинскиот интерес на политичарите за руралните заедници.
- ♦ **Недоверба во својата способност да влијаат** врз политиката и јавните политики во земјата.
- ♦ **Недостаток на канали и утврдени начини за учество и споделување идеи.**
- ♦ **Проблеми со документи за лична идентификација** потребни за гласањето.
- ♦ **Страв од одмазда** против општествениот активизам и изразување критичко мислење.

ПРЕПОРАКИ

Со цел да се одговори на идентификуваните предизвици, се препорачуваат сет на интервенции кои можат ефикасно да придонесат за подобрување на граѓанското и политичкото учество на руралното население во земјата:

Спроведување кампања за регистрација на гласачи и/или теренски кампањи за следење, проверка и решавање на прашањата со личните документи

Зајакнување на уверувањето дека можат да имаат влијание во заедницата или општеството

- ♦ Промовирање позитивни локални примери што ги препознава и почитува заедницата и потенцирање на нивното влијание. Употреба на примери кои сведочат дека активизмот е важен и има моќ да влијае и да го корегира општеството.
- ♦ Промоција и поддршка на проекти и иницијативи на помалите заедници што се однесуваат на разни локални прашања од нивен интерес.
- ♦ Промовирање различни видови учество, како што се неформални состаноци со влијателни локални претставници и активисти, согледувања од трети страни, проекти во заедницата независни од политичките партии или други организации.

Ублажување на негативната перцепција дека се недоволно застапени од избраните претставници

- ♦ Вклучување во јавната агенда и актуализација на прашања од интерес за руралното население.
- ♦ Спроведување редовен мониторинг и следење на проблемите на руралната заедница во периодот меѓу избори.
- ♦ Охрабрување на политичарите и активистите да се залагаат за потребите на руралното население.
- ♦ Користење разновидни алатки за промовирање на двонасочна комуникација: редовни месечни посети на заедницата, актуализација на проблемите на руралното население во медиумите, како и редовно известување за постигнатиот напредок; актуализација на прашањата и проблемите на помладата рурална заедница низ социјалните медиуми.

Промовирање локални канали и методи за поттикнување учество на руралното население во граѓанскиот живот

- ♦ Формати што треба да се земат предвид: редовни состаноци, анкети или други форми за изразување на мислења на одредена тема, итн.

Создавање сојузи:

Со локалните граѓански организации заради:

- ♦ Идентификација на проблеми кои се важни за локалните заедници.

- ♦ Поддршка на мали проекти иницирани од локалните организации.
- ♦ Воспоставување близок контакт со руралните заедници.
- ♦ Зајакнување на капацитетите, позицијата и вмрежувањето на локалните организации во рамките на руралната заедница, за да се зголеми нивниот кредибилитет и влијание.

Со медиумите (дигитални и традиционални)

- ♦ Актуализација на прашања кои се однесуваат на руралното население, особено прашања кои се насочени кон подобрување на квалитетот на руралниот живот.
- ♦ Следење на напредокот на проектите кои се однесуваат на руралното население.
- ♦ Промовирање позитивни и успешни примери на рурални активисти.
- ♦ Промовирање разновидност на кандидатите (жени, млади, рурални) за време на изборните кампањи.
- ♦ Промовирање нови канали и начини на комуникација за граѓанско учество на рурална заедница.

Избор на соодветни канали за комуникација и примена на традиционални и неконвенционални пристапи

Користење на ТВ за да се пристапи до руралното население.

- ♦ Промоција на претставници и теми кои се важни за руралното население преку ТВ-дебати или интерактивни дебати кои третираат прашања за подобрување на квалитетот на живот, миграција на младите, итн.
- ♦ Користење формати што овозможуваат контекстуализација и искористување на информациите, како на пример: користење на ТВ за да се оствари контакт со старите лица или жените и луѓето со пониски примања и образование, бидејќи ТВ е нивниот главен извор на информации.

Организација на директни средби или други настани во заедницата

Искористување на потенцијалот на познатите формати, како на пример неформалните дискусии, наместо организирање поголеми настани.

- ♦ Користење на различни формати за директна интеракција како што се мали собири или неформални маалски средби.
- ♦ Предлагање проекти или активности во заедницата погодни за групирање на населението или конкретни групи во заедницата.

Користење на социјалните медиуми со цел да се таргетира помладата рурална популација

Социјалните медиуми се клучниот информативен канал што има голем потенцијал за ангажирање на помладиот дел од населението. Можат да се користат за промовирање на теми и прашања од руралниот живот на младите, промовирање на позитивни примери од руралната младина и обезбедување можности за изразување на критички мислења (анкети, дебати, коментари и др.)

Користење на други нетрадиционални канали

- ♦ Организирање на забавни активности и настани и воведување нови содржини за активирање на конкретни целни групи.
- ♦ Истражување на начините за остварување контакт со руралното население преку ширење на информации во средствата за јавен превоз, на автобуските станици, продавници и други јавни простории на локално ниво.